

Tu neesi anonīms

Uzticēšanās, kuru tu neizvēlējies

Vienkāršiem vārdiem: izmantojot savu e-pastu, jebkurš dažās sekundēs var uzzināt, kur tev ir konts, un dažkārt arī tavu seju un vārdu. Tā nav kļūda: tā internets ir darbojies vienmēr. Jautājums nav par to, vai viņi var tevi redzēt — viņi var —, bet gan, kam tu esi spiests uzticēties. Un ir tikai viena vieta bez starpniekiem: sarunāties tieši, no vienas ierīces uz otru.

Pietiek ar e-pasta adresi. Ne obligāti tavējo: ar jebkuru. Tā tiek ievadīta dažos bezmaksas rīkos — likumīgos, publiskos, pieejamos ikvienam, kurš vēlas tos meklēt —, un dažu sekunžu laikā parādās saraksts: kuros pakalpojumos šis e-pasts ir reģistrēts, dažkārt profila fotoattēls, dažkārt vārds un uzvārds, kurus īpašnieks, viņaprāt, nevienam nebija devis. Nav jābūt tehnoloģiju speciālistam. Neviena parole netiek uzlauzta. Netiek izdarīts neviens noziegums. Visa šī informācija jau bija tur — publicēta, reģistrēta vai noplūdusi —, gaidot, kad kāds papūlēsies to apkopot.

Ir vilinoši to interpretēt kā trūkumu: nepilnību, neuzmanību, kaut ko, kas kādam būtu jāizlabo. Tā nav. Tā ir atvērtā tīmekļa normāla darbība. Katru reizi, kad reģistrējies pakalpojumā, aizpildi veidlapu, publicē atsauksmi vai parādi citas personas datu noplūdē, tu atstāj pēdas. Neviena no šīm pēdām pati par sevi nav nopietna. Problēma — ja tā vispār ir problēma — rodas, tās apvienojot, un apvienot tās ir vienkārši.

Šeit daudzi cilvēki aizstāvas ar saprātīgu frāzi: "man nav ko slēpt" vai "es pieskatu savus kontus". Pirmā sajauc slēpšanos ar izvēli; pie tā mēs vēl atgriezīsimies. Otrā ignorē to, ka lielāko daļu no šīm pēdām neatstāji tu: tās atstāja Uzņēmumu reģistrs, vietne, kurā notika noplūde, paziņa, kurš augšupielādēja fotogrāfiju ar tevi un atzīmēja tevi. Anonimitāte internetā gandrīz nekad nav īpašība, kas tev pieder; labākajā gadījumā tā ir neskaidrība: pagaidu fakts, ka vēl neviens nav papūlējies paskatīties.

Līdz šim mēs esam runājuši par to, ko viens cilvēks var izdarīt dažu sekunžu laikā, manuāli. Tagad noņemsim cilvēku. Tas, kas gadiem ilgi mūs visus ir aizsargājis, nebija anonimitāte, bet gan neieinteresētība: lai tevi atrastu, kādam ir jāpapūlas paskatīties, un nevienam nav laika skatīties uz visiem. Šis pēdējais šķērslis — piepūle meklēt — ir tieši tas, kā nav mašīnai. Automātiska sistēma var veikt šo pašu datu savienošānu nevis pret vienu mērķi, bet pret veselu populāciju; nevis vienu reizi, bet bez apstājas; nevis aizdomu dēļ, bet pēc noklusējuma. Tas, kas agrāk pētniekam prasīja stundas katram cilvēkam, tagad tiek veikts miljoniem vienlaikus, nevienam netērējot ne laiku, ne uzmanību. Nav jāmin, kurš to gribētu darīt — uzņēmums, grupa, valsts —, pietiek saprast, ka vairs nav jāizvēlas, uz ko skatīties. Var skatīties uz visiem.

Tāpēc "vai viņi var mani atrast?" ir nepareizs jautājums. Atbilde ir jā, un tā tas būs arvien vairāk. Noderīgais jautājums ir cits: kam, un cik daudz, esmu spiests uzticēties, lai dzīvotu pieslēdzies? Jo tas ir tas, ko tu patiesībā dari katru dienu, gandrīz vienmēr par to nedomājot. Tu uzticies, ka pakalpojums, kurā reģistrējies, labi glabās tavus datus. Tu uzticies, ka tavs operators nenoklausīsies tavus zvanus. Tu uzticies, ka ziņojumapmaiņas lietotne, kuru izmanto visi — teiksim, WhatsApp —, dara to, ko tā saka. Tu uzticies serverim, kas atrodas pa vidu, uzņēmumam, kas to administrē, valstij, kurā tas atrodas, bezmaksas rīkam, ko kāds ievietojis tīklā. Katrs no šiem posmiem ir uzticēšanās lēmums. Atšķirība ir tāda, ka gandrīz nevienu no tiem tu nepieņēmi apzināti: tie bija iekļauti. Šos posmus, kas iezogas starp tevi un otru personu, žargonā sauc par uzticamiem starpniekiem; nosaukums ir mazāk svarīgs par ideju, ka tie tur ir, un ka to ir daudz.

Ir godīgs veids, kā to visu pārbaudīt: izdarīt to ar sevi. Un tev nav vajadzīgs, lai mēs tev kaut ko dotu. Atver savu pārlūkprogrammu, ieraksti trīs vai četrus vārdus — kaut ko līdzīgu "ko internets zina par manu e-pastu" —, un pats tīmeklis noliks rīkus tev priekšā. Šis vieglums pats par sevi ir puse no atbildes: ja tu tos atrodi desmit sekundēs, jebkurš var atrast to, ko tie saka par tevi.

Mēs tev nepiedāvājam savu sarakstu, un tas ir apzināti. Ja mēs to tev iedotu, tev nāktos uzticēties mums: ka mēs labi izvēlējamies, ka šīs lapas būs uzticamas arī pēc pieciem gadiem, ka aiz nevienas no tām nav — šodien vai rīt — kāds ar sliktiem nodomiem. Mēs nevaram to apsolīt par lapām, kuras nekontrolējam, un mēs dodam priekšroku nedot solījumu, kuru nevaram izpildīt. Tas ir tieši tas, par ko ir šis raksts. Taču pašu meklējumiem ir cena: meklētājprogramma neatšķir likumīgo no lamatām. Izveidot lapu, kas atdarina reālu rīku, prasa tavu e-pastu un to patur, ir triviāli. Tāpēc, pirms kaut kur kaut ko rakstīt, ir vērts prast izlasīt adresi.

Piezīme — izlasīt adresi pirms tai uzticēties. Viltota lapa var nokopēt reālo lapu līdz pēdējam pikselim; ko tā gandrīz nekad nevar viltot, ir tās adrese. Pirms kaut ko raksti vietnē, izlasi adreses joslu, nevis lapu. Svarīgais nosaukums ir tas, kas ir pievienots pa kreisi no pēdējās daļas (.com, .org, .lv): adresē `drosa-banka.divaina-vietne.top` reālais īpašnieks nav tava banka, tas ir `divaina-vietne.top`. Neuzticies apmainītiem burtiem (0 burtu o vietā), liekiem vārdiem, defisēm tur, kur tos negaidi, un dīvainām galotnēm. Piekaramā atslēga un `https` tikai norāda, ka savienojums ir šifrēts — nevis to, ka īpašnieks ir godīgs —: arī krāpniekam ir atslēga. Un pirmie rezultāti, kas atzīmēti kā "reklāma", tur ir tāpēc, ka kāds ir samaksājis, nevis tāpēc, ka tiem var uzticēties. Katra no šīm pārbaudēm būtībā ir viens un tas pats jautājums: cik daudz es uzticos šai adresei un kāpēc?

Nonākot līdz šim, ir vērts aprakstīt visa šī pretmetu: kanālu bez starpniekiem. Divi cilvēki, vieni paši kalna virsotnē, sarunājas. Pa vidu nav ne pastnieka, ne centrāles, ne servera, ne uzņēmuma, ne valsts. Un tomēr, ievēro: pat tur uzticēšanās nepazūd. Ja tu izstāsti noslēpumu otram cilvēkam, tu viņam uzticies. Šo uzticēšanos nevar noņemt — un nav arī vajadzības —, jo tā ir vienīgā, kuru tu patiešām izvēlēties: tu zini, kam tu uzticies un kāpēc.

Kalnā nav visa pārējā. Neviena pa vidu. Un tas, nevis kas cits, ir vienīgais modelis, ko var godīgi reproducēt digitālajā vidē: tiešs kanāls no vienas ierīces uz otru, bez nekā un neviena pa ceļam. Tas neiznīcina uzticēšanos — tā būtu mološanās —, tas iznīcina starpniekus. Tas atstāj tevi vienu ar vienīgo neizbēgamo uzticēšanos, kuru tu pats izvēlēties. Starp citu, tā ir arhitektūra, no kuras mēs veidojam šīs lapas; taču arguments ir spēkā pats par sevi, neatkarīgi no tā, kurš to konstruē.

Tātad nē, tu neesi anonīms, un, visticamāk, vairs nekad tāds nebūsi. Bet tā nekad nebija cīņa, kas bija svarīga. Nevar dzīvot — ne arī sērfot internetā — neuzticoties nevienam; tas, kurš mēģina, nav brīvāks, viņš ir tikai vientuļāks. Briedums nav neuzticēšanās, kas ir vēl viens naivuma veids. Tas nozīmē būt prasīgam: zināt, kam tu dāvā savu uzticēšanos, cik daudz, apmaiņā pret ko un — galvenais — zināt, kad tu to kādam dāvā, to neizlemjot.

Gandrīz nekas dzīvē nav melns vai balts; gandrīz viss dzīvo vidējā pelēkumā, un iemācīties pārvietoties šajā pelēkumā ir liela daļa no tā, ko nozīmē būt ar savu mērauklu. Vienīgais izņēmums ir tas, kas ir labi izdarīts rūpnīcā: tas, kas pēc dizaina neprasa tev uzticēties nevienam citam, izņemot cilvēku, ar kuru tu jau esi nolēmis runāt. Pārējais — viss pārējais — ir jautājums par to, cik daudz un kam.

Redaktora piezīme: kad šajos Cuadernos tiek minēti uzņēmumi vai produkti, tas nav domāts kā apsūdzība. Tie, kas tos veido, dara darbu, ko miljoniem cilvēku izmanto un novērtē. Tas, uz ko mēs norādām, ir strukturāls — modelis, nevis zīmols. Zīmoli parādās kā piemēri, jo tos lasītājs atpazīst.

Avoti un papildu literatūra

- OSINT (atvērto avotu izlūkošana) — informācijas apkopošana no jau publiskiem datiem; tā nav ielaušanās vai spiegošana.
- Reglamenta (UE) 2016/679 (RGPD) — par personas datu apstrādi, tostarp tādu datu apkopošanu, kas atsevišķi bija publiski.
- Publiskie reģistri (uzņēmumu, tiesu, īpašumu) — likumīgs un bagātīgs personīgās informācijas avots gandrīz visā Eiropā.

- Šajā pašā kolekcijā: piezīmju grāmatiņas par no-gala-līdz-galam šifrēšanu un "Tas, ko paraksts nevar salabot" attīsta šo pašu ideju no cita skatu punkta.

[← Iepriekšējais Tas, ko paraksts nevar atrisināt](#)

Jaunākie lasījumi

- [Pārdomas · 2026. gada 27. maijs Tas, ko paraksts nevar atrisināt](#)
- [Analīze · 2026. gada 26. maijs Patiesa vs šķietama konfidencialitāte: jautājumi, ko vērts sev uzdot](#)
- [Analīze · 2026. gada 25. maijs Self-hosting kā profesionāla prakse](#)

Paņemiet šo rakstu līdzī tur, kur jums nepieciešams.

[↓ Markdown](#) [↓ Parasts teksts](#) [↓ PDF](#)

Files tiks lejupielādēti jūsu ierīcē. No turienes varat to saglabāt, importēt Solo2 vai kopīgot jebkur. Cuadernos nepieņem lēmumu par galamērķi jūsu vietā.

Vaska zīmogs · SHA-256 a72633ba9989de2f0db8fd3ecfd13327b82034dd6a1e568beb63480d644a87f8

[Funkcijas](#) [Jaunami](#) [Blogs](#) [Palīdzība](#) [Par mums](#) [Kontakti](#)
[Pārredzamība](#) [Verifikācija](#) [Privātums](#) [Noteikumi](#) [Sīkdatnes](#)

Cuadernos Lacre · [Menzuri Gestión S.L.](#) publikācija ·
autors R.Eugenio · rediģējusi [Solo2](#) komanda.

Šī vietne neizmanto sīkfailus. Viss, ko ielādē jūsu pārlūks, ir mūsu rakstīts vai pārraudzīts un izvietots uz mūsu Eiropas serveriem: anonīms apmeklējumu skaitītājs (Umami, pašizmitināts) un minimālais JavaScript, kas nepieciešams valodas selektoram un jūsu gaišās/tumšās tēmas iestatījumam, kurš tiek saglabāts jūsu paša ierīcē. Bez trešo pušu resursiem, bez trekeriem, bez profilēšanas, bez datu kopīgošanas. Ja vēlaties mums sekot: [RSS](#).